

בס"ד, כ"ט שבט תשע"ט, 2-692/ע"ט

לכבוד
היקר והנעלה, משכיל נבון וחכם,
פרופ' אברהם סלומון שיחי'
המרכזים הרפואיים "הדסה" ירושלים

שלום וברכה וישע רב,

במענה לשאלתו בדבר תרומת קרנית לנצרכים לכך, הנני להשיב בקצרה:

בענין השתלת קרנית, שמוציאים קרום עין מן המת, ומרכיבים אותו בעין חולה בעיניו, ועל ידי זה רואה כאחד האדם, הנה על פי הדין מותר לסומא להתרפאות בזה, מבלי לדעת מהיכן השיגו הרופאים את הקרנית שעומדים להשתיל בעיניו, אם ממת ישראל או ממת גוי, ואפילו בעיר שרובה ישראל. ומכ"ש במקום שמצויים שם רוב גויים.

תורם הקרנית מצוה קא עביד, שהרי אמרו רז"ל סומא חשוב כמת (נדרים סד): וכמי ששרוי לבדו בעולם, והבודד כמת יחשב. ולכן סומא חייו אינם חיים, שהרי אין לו הנאה משום דבר בעולם, כי הראייה גורמת לאדם להרגיש את הזולת, וע"י ראיית העין חש האדם בצרות הזולת ומיצר עמו, וגם שמח בשמחתו.

ורופא שעומד ושואל, אם מותר לו להסיר קרומי עין של מת לצורך ניתוח הפלסטי הנ"ל, הנה בודאי דמותר לעשות כן כדי להציל סומא בפניו, שבזה יש לסמוך על המתירים. וכבר ביארנו דין זה בילקוט יוסף על אבלות (דיני ביקור חולים ואבלות הערות סימן ב' אות יב) וראה עוד באור ביביע אומר ח"ג (חיו"ד סי' כ – כג), ובהליכות עולם ח"ו (עמ' קפב). ובשו"ת הר צבי (יו"ד סימן רעז), ובשו"ת מנחת יצחק חלק ה' (סימן ח'), ובשו"ת ציץ אליעזר חלק יג (חיו"ג סי' צא וחיו"ד סי' פד).

וכן לענין תרומת כליה לחולה כליות שנשקפה סכנה לחייו, שמצוה ומותר לחבר או קרוב משפחה לתרום לו כליה אחת מכליותיו, כדי להציל מסכנה את חיי חברו, וזהו על פי דעת רופאים מומחים, שאין שום סכנה נשקפת לתרום הכליה, וכל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא (סנהדרין ל"ז). וראויה מצוה זו להגן על התורם אלף המגן, ושומר מצוה לא ידע דבר רע. וכבר ביארנו דין זה בילקוט יוסף אבלות (דיני ביקור חולים אות יא). וראה במה שכתב בזה באורך בשו"ת יביע אומר חלק ט' חו"מ (סי' י"ב) ובספר חזון עובדיה הלכות אבלות ח"א (עמ' ל"ו). ושם נתבאר, כי מצוה לאדם להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חברו מסכנה ודאית. ואף שיש חולקים. אולם כל זה בספק סכנה ממש, אבל כשיש קצת ספק סכנה ויותר נוטה אל ההצלה ולא אל הסכנה, רשאי אדם להכניס עצמו לכך. ולכן חולה כליות באופן רציני שנשקפת סכנה לחייו, ולדברי הרופאים המומחים הסיכון של התורם כליה אחת מכליותיו, הוא אחוז קטן מאד, ולמעלה מתשעים וחמשה אחוזים יוצאים מהניתוח בריאים ושלמים ומאריכים ימים ושנים, רשאים לתרום כליה אחת, להציל חייו של אדם מישראל הנתון בסכנת נפש ממש, ומצוה קעביד משום לא תעמוד על דם רעך.

והשי"ת ישלח דברו וירפא לכל חולי עמו ישראל.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא הרבנות הראשית לישראל